

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Natura 2000- plejeplan

for Naturstyrelsens arealer

i Natura 2000-område nr. 242
Thurø Rev

Titel:

Natura 2000-plejeplan for
Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-
område nr. 242 Thurø Rev

Udgiver:

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
www.nst.dk

År:

2012

Foto:

Forside: Lotte Knudsen, Naturstyrelsen

Kort:

Naturstyrelsen, på baggrund af kortmaterialer i henhold til tilladelse
G18/1997 (Kort og Matrikelstyrelsen)

ISBN nr.

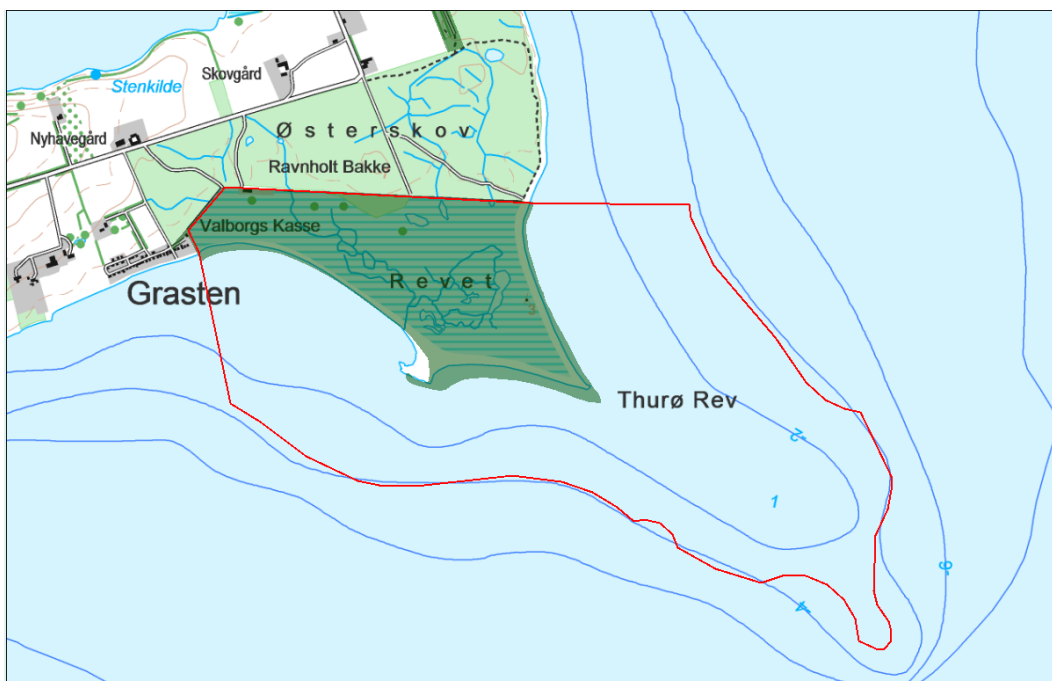
978-87-7279-867-7

Må citeres med kildeangivelse.

Generelt

Naturstyrelsen har udarbejdet Natura 2000-planer for 246 områder i Danmark.

Denne plejeplan følger op på Natura 2000-planen for område N242 *Thurø Rev* og vedrører Naturstyrelsens arealer på 38 ha.

Billede 1 Oversigt over Natura 2000-områdets afgrænsning (rød streg) og styrelsens arealer (stærk grøn farve) i området.

I denne plejeplan er arealer og indsats lavet for de lysåbne naturtyper. Der er ikke kortlagt skovnaturtyper og der er ingen arter på udpegningsgrundlaget. Bemærk, at Naturstyrelsens samlede arealforvaltning i området er omfattet af flere planbestemmelser og retningslinjer end dem, der findes i denne plan.

For supplerende læsning henvises til Driftsplan for Naturstyrelsen Fyns arealer: [Driftsplan for Thurø](#)

Naturstyrelsen skal udarbejde et resumé af plejeplanen, som skal indgå i en kommunal/statslig Natura 2000-handleplan. Dette resumé er indsat som bilag 1.

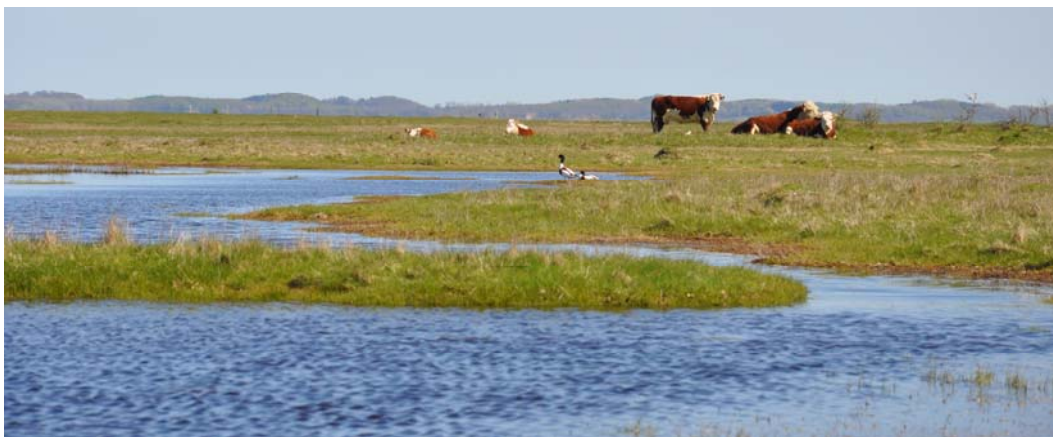
Der er udarbejdet en såkaldt miljøvurdering ("SMV") af plejeplanen. Den er indsat som bilag 2.

Plejeplanen skal senest være gennemført med udgangen af år 2015.

Områdebeskrivelse

Natura 2000 området har et areal på ca. 163 ha. Området består af den sydøstlige del af Thurø samt det nærmeste havområde med den undersøiske del af Thurø Rev. Området er dannet som et vinkelforland, hvor havet har aflejret materiale langs både syd- og østkysten. Igennem flere hundrede år har havet aflejret strandvolde udenpå hinanden, og i læ af strandvoldene er der dannet en veludviklet strandeng med tidevandsrender og flere strandsøer. Myretuer og store sten i jordoverfladen vidner om et meget gammelt græsningsareal. Den undersøiske del af Thurø Rev består overvejende af sand og er bevokset med en veludviklet ålegræsvegetation med god udbredelse indtil 6 m dybde.

For en uddybende beskrivelse af Natura 2000-området, herunder præsentation af udpegningsgrundlaget for området, henvises til [Natura 2000-planen](#). På Naturstyrelsens hjemmeside kan der også findes forklaring af begreber mv.

Billede 2 Strandengen på Thurø Rev. Foto: Annette Strøm Jacobsen, Naturstyrelsen.

Inden for Natura 2000-området ejer Naturstyrelsen den terrestriske del med strandeng og strandvolde, som udgør ca. 38 ha. De ældste strandvolde indeholder værdifulde og artsrige overdrev, der indtil 1979 var Danmark sidste voksested for orkidéen skrueaks. Størstedelen af overdrevene forekommer på kalkholdig bund, en mindre del på sur bund. Strandengen er ligeledes meget artsrig og er ynglested for flere arter af måge- og vadefugle. Inden for området findes også en lille næringsrig sø. Området er levested for Springfrø.

Tabel A Naturtyper i plejeplanen

Naturtype	Nr.	Navn	Areal ejet af NST (ca. ha)
Lysåbne naturtyper	1330	Strandeng	18
	6210	Kalkoverdrev	6
	6230	Surt overdrev	<1
			24
	Ialt		24

Tabel A viser Naturstyrelsens arealer med naturtyper i området.

Billede 3 Strandvolde bekæmpes for rynket rose. Foto: Annette Strøm Jacobsen.

Mål og plejetiltag

I dette afsnit beskrives Naturstyrelsens mål for lysåbne naturtyper i denne planperiode. Der kan være flere mål for et givent areal med en naturtype.

Desuden præsenteres de typer af pleje/drift, som styrelsen forventer at anvende. På et givent areal kan der forekomme mere end én slags pleje/drift.

Arealtallene i tabellerne udtrykker Naturstyrelsens bud på omfanget af de enkelte plejetiltag.

❖ Lysåbne naturtyper

Der foretages *løbende* pleje ved græsning på strandenge og overdrev.

Der foretages *enkeltstående* indgreb i form af rydning af opvækst på ca. 6 ha og understøttelse af naturlig hydrologi på ca. 18 ha.

Problemer med rynket rose og kæmpe-bjørneklo forventes undgået dels via græsningsdriften, dels via den direkte bekæmpelse der allerede finder sted a.h.t. de yderste strandvolde (som ikke er på udpegningsgrundlaget), hvor de invasive arter optræder.

Der er iværksat rydning og naturpleje på ikke-habitatnatur, der over en længere periode søges udviklet til lysåbne naturtyper med henblik på at udvikle naturtype kalkoverdrev.

Tabel B Mål for lysåbne naturtyper

			Periodens mål	Ha (ca.)
Eksisterende habitatnatur	1330	Strandeng	Naturtypebevarende pleje	18
			Forbedring af hydrologi	18
	6210	Kalkoverdrev	Naturtypebevarende pleje	6
	6230	Surt overdrev	Naturtypebevarende pleje	<1
Potentiel habitatnatur			Udvikling mod 6210 Kalkoverdrev	<1

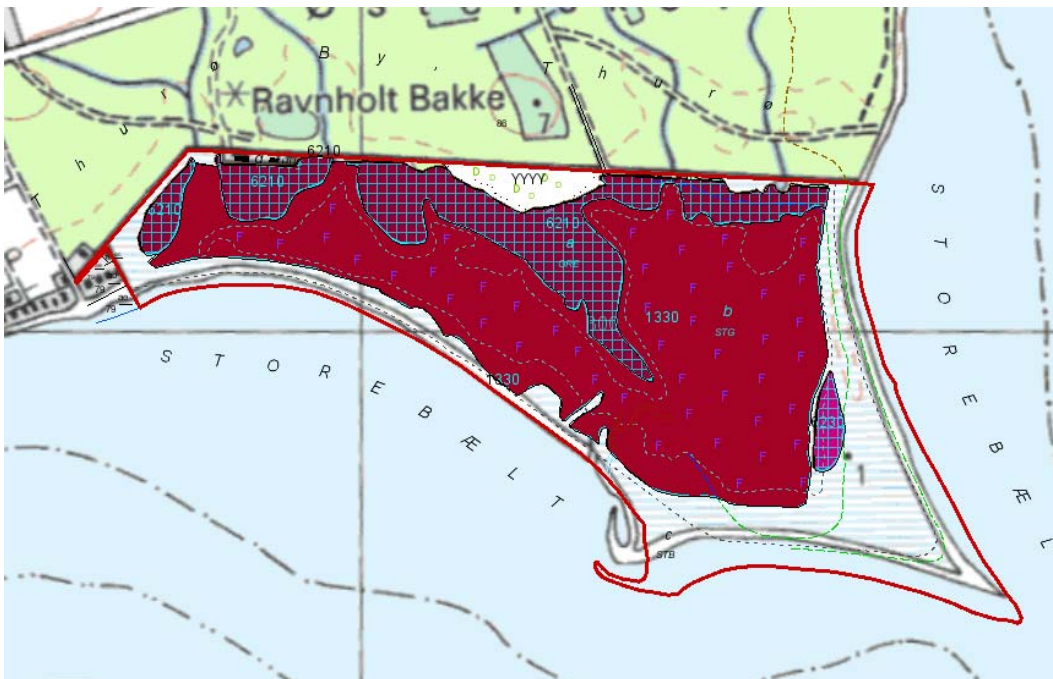
Tabel C Pleje af hensyn til lysåbne naturtyper

			Plejetiltag	Eksisterende driftsplan mv. eller nyt	Ha (ca.)
Eksisterende habitatnatur	1330	Strandeng	Ophør med vedligeholdelse af afvanding	eksisterende	18
			Græsning	eksisterende	18
	6210	Kalkoverdrev	Rydning af opvækst	eksisterende	3
			Græsning	eksisterende	6
	6230	Surt overdrev	Græsning	eksisterende	<1
Potential habitatnatur			Rydning af bevoksning	eksisterende	<1
			Græsning	eksisterende	1

I tabel C er der en opdeling til to kategorier:

- "Eksisterende driftsplan mv.": Kategorien dækker over de tilfælde, hvor den pågældende drift/pleje allerede forekommer eller hvor det fremgår af eksisterende driftsplaner og lignende, at tiltaget skal gennemføres.
- "Nyt": Kategorien omfatter de tiltag, der først er blevet fastlagt med denne plejeplan.

Som det ses, er al plejen allerede foreskrevet/igangsat tidligere.

Billede 4 Kort som viser arealer med lysåbne naturtyper, der løbende plejes (rød og pink farve)

❖ Ændring af naturtype

Som tidligere nævnt skal nogle af områdets arealer uden habitatnatur udvikle sig til naturtyper på sigt. Tabellen H viser, hvad periodens indsats forventes at betyde for de enkelte naturtyper udstrækning på sigt.

Udvidelsesmål	Forøgelse på sigt, ca. ha
Udvikling mod 6210 Kalkoverdrev	<1
<i>Ialt</i>	<1

Tabel H Planlagte udvidelser af naturtyper

Bilag

Bilag 1: Resumé af plejeplan for Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-område N242

Inden for Natura 2000-området ejer Naturstyrelsen den terrestriske del med strandeng og strandvolde, som udgør ca. 38 ha. De ældste strandvolde indeholder værdifulde og artsrige overdrev, der indtil 1979 var Danmark sidste voksested for orkidéen skrueaks. Størstedelen af overdrevene forekommer på kalkholdig bund, en mindre del på sur bund. Strandengen er ligeledes meget artsrig og er ynglested for flere arter af måge- og vadefugle. Inden for området findes også en lille næringsrig sø. Området er levested for springfrø og har tidligere været levested for strandtudse.

Tabel a Kortlagte naturtyper på Naturstyrelsens arealer i området

Naturtype	Nr.	Navn	Areal ejet af NST (ca. ha)
Lysåbne naturtyper	1330	Strandeng	18
	6210	Kalkoverdrev	6
	6230	Surt overdrev	<1
			24
	Ialt		24

Indsats for naturtyperne

I det følgende angives Naturstyrelsens planlagte indsats for *naturtyperne* på udpegningsgrundlaget. Der er ikke kortlagt skovnaturtyper og der er ingen arter på udpegningsgrundlaget. Indsatsen er beskrevet i 2 tabeller:

- Lysåbne naturtyper
- Planlagte udvidelser af naturtyperne

I tabel b skelnes mellem "Eksisterende driftsplan mv." og "Nyt", da der allerede ifølge driftsplaner m.m. for styrelsens arealer skal ske en drift/pleje, der bidrager til at gennemføre plejeplanen. I dette område gælder det for hele den planlagte indsats.

Tabel b Planlagt indsats for lysåbne naturtyper

Plejetiltag	Eksisterende driftsplan mv. eller nyt	Ha (ca.)
Forbedring af hydrologi	eksisterende	18
		18
Rydning af uønsket opvækst		3
		3
Græsning		24
		24

Udvidelsesmål	Forøgelse på sigt, ca. ha
Udvikling mod 6210 Kalkoverdrev	<1
<i>Ialt</i>	<1

Tabel d Planlagte udvidelser af naturtyper

Bilag 2: Miljøvurdering af Natura 2000-plejeplanen

Den enkelte plejeplan skal i henhold til lovbekendtgørelse nr. 936 af 24. september 2009 om miljøvurdering af planer og programmer have sin egen miljørapport. Rapporten skal indeholde de oplysninger, der følger af bilag 1 i loven.

Der er også udarbejdet en miljøvurdering af Natura 2000-planen, som ligger på Naturstyrelsens hjemmeside: [Miljørapport for Natura 2000-planen](#)

a) Planens indhold og hovedformål samt andre relevante planer

❖ Indhold

Det primære indhold i plejeplanen for Naturstyrelsens areal er en oversigt over planperiodens mål og plejetiltag for naturtyper og arter på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag.

❖ Formål

Plejeplanens formål er at udmønte Natura 2000-planen på Naturstyrelsens andel af Natura 2000-området. Indsatsen i 1. planperiode skal sikre eksisterende naturværdier på udpegningsgrundlaget og indlede en proces, der genopretter eventuel akut truet natur under hensyntagen til eventuelle modstridende naturinteresser.

❖ Relevante planer

Plejeplanen følger op på Natura 2000-planen for området. Udover at være omfattet af plejeplanen, er Naturstyrelsens arealer også underlagt andre interne retningslinjer for arealforvaltningen. I det omfang der måtte være modstrid mellem dem og plejeplanen, vil plejeplanen blive fulgt.

Området er ikke omfattet af fredning, men der er sikret adgang ad sti fra offentlig parkeringsplads til revet gennem fredning ved OFN kendelse af 14. september 1979. Ifølge fredningen er Naturstyrelsen pålagt at vedligeholde stien.

Som led i et LIFE projekt [LIFE Overdrev II](#) på forskellige overdrevsnaturtyper er Naturstyrelsen i gang med at forbedre tilstanden og udvide arealet med overdrev i Natura 2000-området. Desuden sker der en intensiv rydning af rynket rose på lokaliteten og en forbedring af ynglesteder for bilag IV-arterne strandtudse og stor vandsalamander.

b) Nuværende miljøstatus og nul-alternativet

Områdets nuværende miljøstatus er gennemgået i Natura 2000-planen for det aktuelle område, hvorfor der henvises til denne.

Hvis ikke plejeplanen for 1. planperiode iværksættes, vil der alene ske en pleje af de lysåbne arealer i henhold til bl.a. Naturstyrelsens naturplejestrategi. Arealerne vil blive drevet i en ekstensiv græsningsdrift uden gødskning, sprøjtning eller omlægning. Alle forekomster af lysåbne naturtyper vil dog ikke nødvendigvis udvikles i retning af eller fastholdes i gunstig bevaringsstatus. Hvis ikke plejeplanen iværksættes kan der være en øget risiko for, at der sker en tilgroning på strandengen og kalkoverdrevet og at de invasive arter rynket rose og kæmpe-bjørneklo vil brede sig til de naturtyper, som udgør udpegningsgrundlaget.

c) Miljøforhold i områder, der kan blive væsentligt berørt af plejeplanen

- Den planlagte drift og pleje vil ændre udbredelsen af arter i området samt udbredelse og tilstand af forskellige naturtyper.
- Plejeindgrebene (med henblik) på lysåben natur vil påvirke det åbne landskab.
- De planlagte tiltag indebærer tillige mindre hydrologiske ændringer i området.

d) Eksisterende miljøproblemer

Der er en række trusler mod naturtyper og arter på områdets udpegningsgrundlag, herunder arealreduktion/fragmentering, tilgroning og invasive arter. Truslerne er systematisk beskrevet i Natura 2000-planen for området, hvorfor der henvises til denne.

e) Relevante internationale miljøbeskyttelsesmål

Plejeplanen er en udmøntning af EU's habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiver implementeret i dansk lov via miljømålsloven og skovloven. Plejeplanen vil sikre, at areal og tilstand af naturtyper på udpegningsgrundlaget, samt levesteder for arter på udpegningsgrundlaget, ikke går tilbage eller forringes. Samtidig vil der ske en særlig indsats for truede naturtyper og arter.

I henhold til EU's vandrammedirektiv er det overordnede mål at naturlige vandforekomster opnår "god tilstand". Direktivet er implementeret via miljømålsloven og skal realiseres med vandplanerne. Arbejdsdelingen mellem vandplanerne og Natura 2000-planerne (og dermed plejeplanerne) er således, at vandplanlægningen tager sig af vandkvalitet i vandløb, større søer, kystvande og fjorde, mens Natura 2000-planlægningen tager sig af småsøer og hydrologien på naturarealer som f.eks. rigkær og andre engarealer.

Natura 2000-direktiverne er blandt EU's bidrag til gennemførelsen af en række internationale biodiversitetskonventioner som f.eks. Ramsar-konventionen, Bern-konventionen og Bonn-konventionen, samt delmål 11 og 12 blandt de 20 delmål som blev vedtaget ved partsmødet i FN's biodiversitetskonvention i Nagoya i 2010 (Aichi-målene). Delmål 11 og 12 omhandler netop beskyttelse af naturområder og arter.

f) Planens indvirkning på miljøet

Planens indvirkning på	Påvirkes	Ingen væsentlig påvirkning	Redegørelse for indvirkning
Biologisk mangfoldighed	X		Den biologiske mangfoldighed knyttet til naturtyper på udpegningsgrundlaget sikres og øges via pleje af naturtyperne kalkoverdrev, surt overdrev og strandeng. Den planlagte bekæmpelse af invasive arter vil formindske risikoen for at de invasive arter breder sig til overdrevene i området. Restaurering af gamle vandhuller vil dels ændre bredvegetationen, dels skabe potentielle levesteder for stor vandsalamander og strandtudse. Den planlagte drift og pleje fastholder og/eller genopretter naturtyperne på

			udpegningsgrundlaget med deres karakteristiske arter. Genopretningen af naturtyperne vil typisk ske på bekostning af mere artsfattige og ”trivielle” naturtyper.
Befolkningen	X		Mulighederne for rekreative oplevelser i tilknytning til området sikres eller forbedres via et forbedret naturgrundlag.
Menneskers sundhed		X	
Fauna og flora	X		Eventuelle konsekvenser for rødlistede arter, gullistede ansvarsarter eller bilag IV-arter kendt fra Natura 2000-området vurderes at være positive. Udover en lang række rødlistede insekter og svampearter drejer det sig om bilag IV-arterne stor vandsalamander, springfrø og strandtudse.
Jordbund		X	
Vand			Aktiv lukning af dræn og grøfter vil føre til mere naturlige hydrologiske forhold for de våde naturtyper på udpegningsgrundlaget.
Luft		X	
Klimatiske faktorer		X	
Materielle goder		X	
Landskab	X		Den planlagte ekstensive drift og naturpleje vil opretholde det lysåbne landskab og opretholde eksisterende udsigter. Plejeplanen bidrager således positivt til bevarelsen af eksisterende landskabelige værdier. Ekstensiveringens medfører desuden, at der kommer mere vand i landskabet.
Kulturarv, herunder kirker		X	
Arkitektonisk arv		X	
Arkæologisk arv		X	

g) Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet

Plejeplanen forventes ikke at få negative konsekvenser for miljøet, men vil derimod sikre og forbedre områdets naturgrundlag, med fokus på arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget. Der vurderes derfor ikke at være behov for foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet.

h) Grundlag for prioriteringer og valg

Natura 2000-planen udgør grundlaget for plejeplanens prioriteringer og valg. I de tilfælde hvor der har været forudset en modstrid mellem hensyn til forskellige arter og/eller naturtyper på områdets udpegningsgrundlag, har Natura 2000-planen allerede foretaget denne prioritering.

i) Overvågning

Natura 2000-indsatsen bliver løbende overvåget i forhold til udpegningsgrundlag og naturværdier via NOVANA overvågningsprogrammet. Desuden afrapporterer Danmark den nationale indsats vedrørende habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiverne til EU-kommissionen hvert 6. år.

j) Ikke-teknisk resume

I medfør af lovbekendtgørelse nr. 936 af 24. september 2009 er der foretaget en miljøvurdering af plejeplanen for Naturstyrelsens arealer i N242 *Thurø Rev.* Plejeplanens formål er at udmønte Natura 2000-planen for de pågældende arealer ved at sikre eller forbedre tilstand og bevaringsprognose for de arter og naturtyper, området er udpeget for at beskytte. Hvis ikke plejeplanen iværksættes, vil naturtyperne blive plejet/drevet med vidtgående naturhensyn i henhold til styrelsens øvrige planer og strategier. Alle forekomster af naturtyper vil dog ikke nødvendigvis udvikles i retning af eller fastholdes i gunstig bevaringsstatus, hvis ikke plejeplanen iværksættes.

Plejeplanen forventes at sikre og forbedre naturtilstanden i området ved at fastholde ekstensiv drift og pleje af de lysåbne naturtyper på områdets udpegningsgrundlag samt genopretning af mere naturlige hydrologiske forhold. Dermed sikres og øges også de landskabelige værdier, herunder mulighederne for rekreative oplevelser knyttet til lysåben natur.

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Haraldsgade 53
DK-2100 København Ø
Tlf.: (+45) 72 54 30 00

www.nst.dk